

یادداشت

مروری بر تحولات بورس در هفته‌ای که گذشت

صدای پای سهام عدالت و صندوق‌ها در بورس

حسین جعفری

پژوهشگر بازار سرمایه

شاخص کل بورس اوراق بهادار تهران درپایان معاملات روز چهارشنبه مورخ ۱۳۹۹/۰۲/۱۰ به عدد ۸۷۸۰۰۹۳ واحد رسید که در مقایسه با پایان هفته گذشته، ۱۳۶۱۹۰ واحد، معادل ۱۸ درصد رشد را تجربه کرده است.

شایان ذکر است میانگین رشد روزانه شاخص کل نیز، ۲۷۲۳۸ واحد است. طی این هفته، روزانه به‌طور میانگین پنج میلیون برگه سهم به ارزش ۷۸ هزار میلیارد ریال در بیش از یک میلیون تعداد مبادلات، موردبادله قرار گرفت. ارزش معاملات بلوکی و اوراق ۵۵ هزار میلیارد ریال بود که نسبت به هفته پیش، بیش از ۱۹ درصد رشد را نشان می‌دهد. شاخص هم‌وزن نیز با ۳۳۶۱۰ واحد، معادل ۱۳ درصد رشد نسبت به پایان هفته گذشته در ارتفاع ۲۸۵۶۶۷ واحد قرار گرفت.

۹ رکوردزنی‌های ورود پول حقیقی

طی معاملات هفته گذشته بیشترین بازدهی مربوط به گروه چندرشته‌ای صنعتی با ۱۸/۸۸ درصد، رایانه با ۱۱ درصد و گروه فلزات اساسی با ۱۰ درصد رشد و کمترین بازدهی نیز مربوط به گروه هتل و رستوران داری با ۹/۸۷ درصد و استخراج زغال سنگ با ۶/۹۵ درصد کاهش است. همچنین بیشترین تاثیر بر رشد شاخص کل مربوط به سهام صنایع پتروشیمی خلیج فارس (فارس) با ۱۲۹۲۶ واحد، سهام فولاد مبارک اه اصفهان (فولاد) با ۹۲۴۶ واحد و سهام صنایع مس ایران (فملی) با ۲۸۹۹ واحد رشد و بیشترین تاثیر بر افت شاخص کل نیز مربوط به سهام توسعه معادن روی ایران (کروی) با ۱۵۳ واحد، سرمایه‌گذاری دارویی تامین (تیپیکو) با ۱۵۰ واحد و فروشگاه زنجیره‌ای افق کوروش (افق) با ۱۳۰ واحد افت است. طی هفته گذشته، میانگین روزانه معاملات خرد حدود ۱۱ هزار میلیارد تومان و میانگین روزانه خالص پول حقیقی واردشده ۱۴۰۰ میلیارد تومان بوده که نسبت به میانگین روزانه هفته قبل از خود، به ترتیب اندکی کاهش و ۱۰۴ درصد رشد را نشان می‌دهد. کاهش حجم معاملات نسبت به دوهفته پیش، غالباً به‌دلیل عدم‌عرضه صف‌های خرید و متوقف بودن چندین نماد بزرگ بازار بود. البته با بازگشایی ایران خودرو (خودرو) و سایپا (خسایا) که مدت‌هاست بازار را تنها گذاشته‌اند، احتمالاً موج جدیدی از رشد در هفته‌های آینده خواهیم داشت.

۹ نفتی‌ها همچنان درصرد

بیشترین ورود نقدینگی در سهام، پالایش نفت اصفهان (شپنا) با ۴۱۰۰ میلیارد تومان، گسترش سرمایه‌گذاری ایران خودرو (خگستر) با ۳۳۰۰ میلیارد تومان و سرمایه‌گذاری غدیر (وغدیر) با ۲۹۰۰ میلیارد تومان بوده است. همچنین بیشترین خروج نقدینگی در سهام، خدمات انفورماتیک (انفور) با ۸۰۰ میلیارد تومان، پدیده شیمی قرن (قرن) با ۷۰۰ میلیارد تومان و بانک اقتصاد نوین (نوین) با ۶۵۰ میلیون تومان اتفاق افتاده است. بنابراین طی هفته گذشته بیشترین ورود نقدینگی به ترتیب در گروه‌های فرآورده‌های نفتی، خودرو و شرکت‌های چندرشته‌ای صنعتی و بیشترین خروج نقدینگی به‌ترتیب در گروه‌های رایانه، عمده‌فروشی و واسطه‌گری‌های پولی و مالی صورت گرفته است.

۹ صدای پای سهام عدالت و صندوق‌ها

مهم‌ترین اخبار بازار سرمایه طی هفته‌ای که گذشت را با موافقت، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای رهبر انقلاب، با آزادسازی سهام عدالت در روز ۹ اردیبهشت آغاز می‌کنیم. طی هفته گذشته حسن روحانی در جلسه هیات‌دولت با قدرانی از موافقت حضرت آیت‌الله خامنه‌ای با درخواست آزادسازی سهام عدالت، اظهار داشت: «در این شرایط سخت هرچه بتوانیم داری‌های مردم را به روز و مالکیت آنها را شفاف کنیم و اختیارات کار را به صاحبان مال برگردانیم، اقدامی ارزشمند و بزرگ خواهد بود.» وی همچنین به شورای عالی بورس دستور داد در کوتاه‌ترین زمان ممکن مقررات و آیین‌نامه‌های ضروری را در این زمینه آماده کند. دبیرکل کانو کارگزاران بورس با اعلام عدم‌اجرای رویه جدید صدور کد معاملات و رعایت شرط آزمون به دلیل محدودیت‌های فنی، از پیگیری لغواین مصوبه خبر داد. همچنین بعد از استعفای سعید فلاح‌پور از عضویت در هیات‌مدیره و معاونت‌نهاد‌های مالی که توسط شورای عالی بورس تصمصیم‌گیری خواهد شد، روح‌الله نجفی از نهاد ناظر بازار سرمایه و دبیری مبارزه با پولشویی کناره‌گیری کرده است. در آخرین روز معاملاتی هفته، مدیر نظارت بر نهاد‌های مالی پس از نحوه تعیین میزان واگذاری سهم پنج بانک و بیمه صندوق‌های قابل معامله (ETF) اعلام داشت: «سهام بانک‌های دولتی در قالب صندوق قابل معامله بورسی با ۲۰ درصد تخفیف ارائه خواهد شد. همچنین در این روز، ۲۰ درصد از سهام شرکت، شیر پاستوریزه پگاه گیلان به‌عنوان سومین عرضه اولیه سال ۹۹ در بازار بورس و اوراق بهادار، تهران عرضه شد. در پایان عرضه اولیه «غگیلا» به هر متقاضی معادل ۱۵ سهم در سقف قیمتی ۱۲۵۰۷ ریال تعلق گرفت. ارزش این سهام با احتساب کارمزده حدود ۱۹ هزار تومان بود. در این عرضه اولیه همچنین رکورد مشارکت در عرضه اولیه شکسته شد و دومیلیون و ۳۵۷ هزار و ۳۶۲ نفر این سهم را خریداری کردند. « همچنین عضو هیات‌مدیره شستا با تاکید بر سخنان رئیس‌جمهور درخصوص الگوشدن شستا، از واگذاری دو درصد دیگر سهام مزبور تا سه‌ماه بعد از زمان عرضه اولیه در بورس خبر داد و گفت: «بورسی شدن شستا باعث ایجاد مدلی از شفافیت برای شرکت‌های وابسته به نهادهای عمومی و به‌نوعی باعث ایجاد روش و راهکاری جهت اجرا و پیاده‌سازی اصل ۴۴ قانون اساسی شد.»

اقتصاد

۵ ابهام طرح مشارکت عمومی - خصوصی

آیا خدمات عمومی، خصوصی سازی می‌شوند؟

مهدی عبدالهی

دبیر گروه اقتصاد

آمارهای ارائه شده از سوی سازمان برنامه‌بودجه کشور نشان می‌دهد؛ درحال حاضر ۷۱ هزار پروژه عمرانی نیمه‌تمام در کشور وجود دارد؛ طول زمان اتمام یک طرح عمرانی از حدود ۱۰ سال در شروع دولت روحانی به ۱۶ سال در سال ۱۳۹۸ رسیده است؛ درحال حاضر حدود ۴۰ هزار میلیارد تومان (معادل ۷۳ درصد کل بودجه عمومی کشور) اعتبار نیاز است تا فقط طرح‌های عمرانی پیوست یک لایحه بودجه ۱۳۹۹ تکمیل شود؛ در سال ۱۳۷۶ نسبت بودجه عمرانی محقق شده کشور درحالی حدود۴۵ درصد بودجه جاری کشور بوده که این میزان در سال۱۳۹۸ به ۱۴ درصد رسیده است؛ با افزایش طول زمان اجرای پروژه‌های عمرانی، بسیاری از طرح‌ها قبل از بهره‌برداری فرسوده شده‌واین تاخیر موجب افزایش استهلاک سرمایه‌ها و کاهش بهره‌وری سرمایه شده است. این گزاره تنها بخشی از واقعیت‌های تلخی است که در حوزه پروژه‌های عمرانی وجود دارد. همه گزاره‌ای بالا بر این موضوع تاکید دارند که دولت دیگر توان انجام و به پایان رساندن همه این پروژه‌های عمرانی را ندارد. البته این موضوع فقط مختص به دولت در ایران نمی‌شود و همه دولت‌ها در کشورهای درحال توسعه و توسعه‌یافته با مشکل تامین مالی پروژه‌های عمرانی کمابیش مواجه هستند.از این رو اغلب کشورهای جهان برای حل معضل تامین مالی پروژه‌های عمرانی به بخش خصوصی پناه برده‌اند و در این راستا چندین دهه است که قوانین تحت‌عنوان قراردادهای مشارکت عمومی-خصوصی (Public-Private Partnership) در سطح جهان هویدا شده است. در ایران تا سال ۱۳۹۴ که اولین قراردادهای مربوط به مشارکت عمومی-خصوصی بین دولت و بخش خصوصی منعقد شد، چندان تجربه قابل اعتنایی وجود نداشت. بررسی‌ها نشان می‌دهد؛از نیمه‌دوم سال۱۳۹۴ تا سه‌ماهه اول سال ۱۳۹۶، تعداد ۴۱۳۱ پروژه عمرانی جدید، نیمه‌تمام و تکمیل‌شده، براساس ظرفیت‌های قانونی گوناگون، با مشارکت بخش خصوصی اجرایی شده است. اما فقدان قانون خاص PPP، موجب شده دستگاه‌های اجرایی در روند اجرای پروژه‌های مشارکتی از ظرفیت‌های قانونی گوناگونی بهره‌برند و این امر به برخی‌ردهای سلیقه‌ای و ایجاد فساد در فرآیند اجرایی طرح‌های عمرانی دامن زده است. در این خصوص

همه چیز شفاف است!

خصوصی سازی متفاوت بوده است و درواقع قرار است در این طرح از بخش خصوصی درخواست شود که پروژه‌های مدنظر دولت را انجام دهد نه اینکه همانند خصوصی سازی، پروژه‌ها به این بخش واگذار شود. درواقع این بستر برای این فراهم خواهد شد که بتوانیم از توان مالی و فنی بخش خصوصی استفاده کنیم و در انجام پروژه‌ها آنها را شریک کنیم. در خلال این لایحه تمامی حالت همکاری، واگذاری و مشارکت بخش خصوصی پیش‌بینی شده و سعی بر این بوده که تمام اتفاقات مرتبط با پروژه‌ها مثل مناقصه، مزایده و… همه‌وهمه به‌صورت برخط و الکترونیکی انجام داده شود. بنابراین شفافترین قراردادهای برای این لایحه در نظر گرفته شده و تنظیم شده است و به‌محض شروع کار همه صورت‌وضعیت‌ها به‌صورت شفاف در سیستم‌های الکترونیکی در اختیار عموم قرار خواهد گرفت.»

۹ همه دستگاه‌ها حضور دارند!

موسوی در ادامه با انکار این موضوع که دولت و کمیسیون عمران مجلس، چراغ خاموش لایحه مشارکت عمومی-خصوصی را پیش می‌برند، افزود: «برای انجام این پروژه از تمام ظرفیت‌های «قوه مجریه و مقننه، جهت نظارت و پیشبرد اهداف استفاده خواهد شد و این نهادها همگی در جلسات مرتبط با این لایحه حضور داشته‌اند. همچنین در این لایحه قراردادهای در قالب قراردادهای دوام‌له و بخش خصوصی و دولت و یا سه‌ماهه انجام (همراه با مشاور)

... صورت پذیرفته است و صحبتی از واگذاری پروژه به‌بخش خصوصی نخواهد بود.» نایب‌رئیس اول کمیسیون عمران دهموردنوع شرکت‌های خصوصی نیز اضافه کرد: «تمامی شرکت‌های خصوصی در این پروژه‌ها می‌توانند همکاری کنند اما مشروط بر اینکه بر اساس قانون، افاق بازرگانی و افاق تعاون متولی و درعین‌حال ناظر بر عملکرد این شرکت‌ها خواهند بود.»

۹ اصل ۸۵ بهترین شیوه تصویب لوائح است!

موسوی‌بیوکی در پایان عنوان کرد که با نظارت دقیقی که از سوی شورای ملی راهبردی و اعضای حاضر در این شورا وجود دارد، تاثیرات این قانون و لایحه هر ساله با حضور رئیس سازمان برنامه و بودجه در مجلس و بررسی کمیسیون عمران بیان و آثار مثبت آن در بودجه کشور بحث خواهد شد. وی در پاسخ به این سوال که چرا لایحه مهمی همانند مشارکت عمومی-خصوصی که مالکیت اموال عمومی را بین دولت و بخش خصوصی به‌اشتراک می‌گذارد، با اصل در مواردی اختیارات مربوط به مالکیت را به‌طور کامل به بخش خصوصی تفویض می‌کند، در سخن علنی مجلس درباره‌اش بحث نشده و برای بررسی و تصویب آن از اصل ۸۵ قانون اساسی (تفویض برخی اختیارات مجلس به کمیسیون‌های داخلی خود) استفاده شده، با رد ابهامات و شائبه‌های مختلف، می‌گوید: «ماده ۸۵ بهترین شیوه‌برای تصویب لوائح است، چرا که کلیات آن در کمیسیون عمران بررسی و ریز جزئیات به دولت محول می‌شود.»

خلاصه‌ای از انواع مدل‌های مشارکت عمومی - خصوصی			
روش‌های مشارکت بخش خصوصی و دولتی	ساخت‌وساز دارای‌ها توسط بخش خصوصی	مالکیت زیرساخت	پس از پایان قرارداد
قراردادهای خدماتی	ندارد	بهره‌بردار	در طول قرارداد
قرارداد سرمایه‌گذاری خصوصی	دارد	خصوصی-دولتی	دولتی
قرارداد اعطای امتیاز خدمات عمومی	ندارد	خصوصی-دولتی	دولتی
قرارداد استیجاری	ندارد	خصوصی	دولتی
قراردادهای مدیریتی (FM)	ندارد	خصوصی-دولتی	دولتی
قرارداد اجرا و نگهداری (O&M)	دارد	خصوصی-دولتی	دولتی
قرارداد تامین مالی (FO)	دارد	دولتی	دولتی
قرارداد ساخت، بهره‌برداری و انتقال مالکیت (BOT)	دارد	خصوصی-دولتی	دولتی
ساخت، مالکیت و بهره‌برداری (BOO)	دارد	خصوصی	خصوصی
قرارداد سرمایه‌گذاری مشترک	دارد	خصوصی-دولتی	خصوصی-دولتی
منبع: لایحه طرح عمومی خصوصی، افاق بازرگانی ایران و مرکز پژوهش‌های مجلس			

۱۸ آذرماه سال ۹۷ بود که دولت از تصویب لایحه مشارکت عمومی-

خصوصی در هیات‌وزیران خبرداد. همچنین دوهمین ۱۳۹۷ نیز این لایحه به‌مجلس ارسال شده است، اما نکته قابل‌تامل اینکه لایحه مذکور دارای ابهامات گسترده‌ای است. حالا به‌جای رفع معضل طرح‌های نیمه‌تمام، خود ممکن است محل رانت، فساد و… باشد.

۹ مشارکت عمومی-خصوصی چیست؟

اگر رابطه دولت و بخش خصوصی در مالکیت نهادها، نگاه‌ها و انجام پروژه‌های عمرانی و همچنین خدمات‌دهی به جامعه را یک طیف تصور کنیم (مطابق نمودار شماره یک)، در اولین حالت، مالکیت همه نگاه‌ها و نهادها، انجام همه پروژه‌های عمرانی و همچنین خدمات‌رسانی به جامعه در اختیار دولت است. در این مرحله مالکیت، انجام پروژه عمرانی، تامین مالی پروژه‌ها، نگهداری از تاسیسات و ابنیه و … کلا در اختیار دولت و به‌عبارتی هیچ چیز دولتی است. همچنین اگر دولت مالکیت، مدیریت و همه اختیارات خود را در اموالی که توسط آنها خدماتی به‌مردم ارائه می‌دهد، به بخش خصوصی واگذار کند، در اینجا نیز فروش کامل دارایی‌ها و خصوصی‌سازی کامل صورت گرفته است و دولت پس از واگذاری، هیچ ادعا و اختیاری در سرنوشت شرکت، نگاه و پروژه واگذار شده، نخواهد داشت. اما مشارکت عمومی-خصوصی نوع خاصی از قراردادهای بین بخش عمومی (همه زیرمجموعه دولت، نهادهای عمومی و شهرداری‌ها و به‌طور کلی هر نهادی که بخش خصوصی نباشد) و بخش خصوصی است که مابین این دو نوع مالکیت، یعنی بین مالکیت تمامادولتی و مالکیت‌تماما در اختیار بخش خصوصی قرارمی‌گیرد. در تعاریف گفته‌شده مفهوم مشارکت عمومی-خصوصی مکانیزمی است که در آن بخش عمومی (دولت و سایر نهادهای حکومتی) به‌منظور تأمین خدمات زیربنایی (اعم از آب‌وفاضلاب، حمل‌ونقل، سلامت، آموزش و…) از ظرفیت‌های بخش خصوصی (اعم‌از دانش، تجربه و منابع مالی) استفاده می‌کند. به بیان دیگر، مشارکت عمومی-خصوصی عبارت است از انعقاد موافقت‌نامه‌ای میان دولت یا نهاد دولتی از یک سو و بخش خصوصی از سوی دیگر، به‌منظور طراحی، ساخت، تأمین مالی و بهره‌برداری از دارایی‌ها و یا خدمات عمومی، با سرمایه‌گذاری و مدیریت بخش خصوصی. در بازه زمانی مشخص، به‌صورتی که ریسک‌های فعالیت به‌صورت شفافی میان بخش خصوصی و عمومی تقسیم شود و پرداخت‌های مالی به بخش خصوصی در طول زمان بهره‌برداری

الف- قراردادهای ساخت، مالکیت و بهره‌برداری

دو نوع از این مدل مشارکت بخش عمومی-خصوصی که بیشترین کاربرد دارند، عبارتند از:

الف- قراردادهای ساخت، مالکیت و بهره‌برداری

(BOO) (Build Own Operat): در این قراردادها بخش خصوصی تأمین مالی، ساخت، بهره‌برداری و ارائه خدمات فرعی، اصلی و یا هر دو را برعهده می‌گیرد و مالکیت و کنترل امور نیز با بخش خصوصی است. بخش خصوصی ریسک‌های ساخت، سرمایه‌گذاری و تجاری رانیز متحمل می‌شود بدون اینکه مالکیت در انتهای قرارداد به بخش دولتی برگردانده شود، ولی بخش دولتی بر تضمین خرید خدمت برای مدت‌زمان ثابت از بخش خصوصی توافق می‌کند.

ب- قراردادهای ساخت، بهره‌برداری و انتقال

(BOT) (Build Operate Transfer): در این قراردادها بخش خصوصی مسئولیت تأمین مالی، طراحی، ساخت و بهره‌برداری از پروژه را برعهده می‌گیرد. کنترل و مالکیت رسمی با بخش دولتی است که در پایان مدت قرارداد به این بخش انتقال داده می‌شود. در این قراردادها ریسک‌های ساخت، سرمایه‌گذاری های کلان و ریسک‌های تجاری به بخش خصوصی منتقل می‌شود. همچنین بخش خصوصی از مصرف‌کنندگان بابت ارائه خدمت هزینه دریافت می‌کند. مدت زمان این قراردادها ۲۰ تا ۳۰ سال است و برای پروژه‌های بزرگ جدید کاربرد دارد.

۵ ابهام طرح مشارکت عمومی-خصوصی

۱-طبق ماده ۴ لایحه مشارکت عمومی-خصوصی، به‌منظور توسعه مشارکت، هدایت و نظارت عالیه بر مشارکت عمومی-خصوصی و تنظیم سیاست‌ها و مقررات برای تصویب هیأت‌وزیران، شورای ملی راهبری با عضویت رئیس سازمان (رئیس شورا)، وزیر امور اقتصادی و دارایی، معاون حقوقی رئیس‌جمهور، رئیس سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران، رئیس افاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، رئیس افاق تعاون ایران، رئیس شورای هماهنگی تشکل‌های مهندسی، حرفه‌ای و صنفی کشور، دونفر از وزرای انتخاب هیأت‌وزیران، وزیر یا بالاترین مقام دستگاه مرکزی حسب مورد و دو نفر صاحب‌نظر از بخش خصوصی با انتخاب رئیس سازمان تشکیل می‌شود. طبق این ماده تقریباً همه اختیارات به سازمان برنامه بودجه واگذار شده است. به‌عبارتی دیگر تصمیم‌گیری درباره انتخاب طرح قابل فروش، قیمت خرید، شرایط نقد و اسقاط و به‌عهده ۶ نفر است که در عمل وزیر در مرکز و مدیرکل در استان‌ها تصمیم‌گیر نهایی هستند. ۲- در ماده ۹ لایحه تاکید شده «روش‌های مشارکت براساس تسهیم خطرپذیری (ریسک) بین طرفین، مسئولیت‌ها و وظایف و نحوه بازگشت سرمایه طرف خصوصی را رعایت بند ۸» ماده ۱(ا) این قانون تعیین می‌شوند و شامل روش‌های شناخته‌شده از جمله ساخت، بهره‌برداری و انتقال (BOT)، ساخت، بهره‌برداری، پرداخت اجاره به‌طرف عمومی و انتقال (BOLT)، تجهیز و بازسازی، بهره‌برداری، پرداخت اجاره به طرف عمومی و انتقال (ROLT)؛ ساخت، پرداخت اجاره به‌طرف خصوصی، انتقال (BLT)، ساخت، مالکیت و بهره‌برداری (BOO)؛ بهره‌برداری و پرداخت اجاره به‌طرف عمومی (OL)؛ تجهیز و بازسازی، مالکیت و بهره‌برداری (ROO)؛ مدیریت بهره‌برداری و نگهداری (O&M)؛ تجهیز و بازسازی، بهره‌برداری و انتقال (ROT)؛ انتقال، بهره‌برداری و انتقال (TOT)؛

بیع متقابل (Buy Back)؛ و یا سایر روش‌ها متناسب با نوع پروژه است، « بر این اساس طبق اطلاعاتی که در جدول هم درج شده، موسوی‌بیوکی برای مشارکت عمومی-خصوصی وجود دارد. در بین این الگوها، هرچند برخلاف خصوصی‌سازی مالکیت در اینجا در اختیار دولت خواهد ماند، اما مشخص است که بخش خصوصی پس از اتمام پروژه باید هزینه‌های خود را از خدمات ارائه داده شده، جبران کند. اما مساله مهم این است که این خطر وجود دارد که کلیه پروژه‌های مربوط به خدمات عمومی و خدمات اجتماعی در قالب طرح مذکور تعریف شده و بخش خصوصی هم پس از اتمام طرح برای جبران هزینه‌های خود، اقدام به افزایش هزینه خدمات کند. لذا در لایحه مذکور مشخص نیست که کدام پروژه‌های خدماتی در قالب طرح مشارکت عمومی-خصوصی قرار می‌گیرند. ۳- برخلاف ادعای مسئولان دولتی، در مشارکت عمومی-خصوصی آن چنان‌که از نامش پیداست، حتی دولت می‌تواند به‌جز پروژه‌های عمرانی نیمه‌تمام، دیگر خدمات عمومی را نیز از این طریق تأمین کند. نمونه اجرایی آن، خرید خدمات آموزشی است که در برخی مدارس کشور اجرا شده و دولت، کارفرمای خدمات آموزشی و بخش خصوصی، تأمین‌کننده (آموزش‌دهنده و…) است. در اینجا ممکن است بخش خصوصی نازل‌ترین خدمات را به مردم ارائه دهد. این درحالی‌است که حتی در کشورهایی با اقتصاد آزاد هم ارائه بخشی از خدمات در اختیار دولت بوده و اصلاً برای بخش خصوصی صرفه‌اقتصادی ندارد که برخی خدمات را ارائه دهد، پس با کناری می‌کشید ما مجبور می‌شود هزینه‌ها را افزایش دهد یا خدمات نازل ارائه می‌دهد.

۴- گفته شد که لایحه عمومی-خصوصی از بهمن ۹۷ که از سازمان برنامه بودجه به مجلس ارسال شده، صرفاً در کمیسیون عمران بررسی می‌شود و به‌صحن علنی ارسال نشده است. در این خصوص نمایندگان کمیسیون عمران مجلس با استناد به اصل ۸۵ قانون اساسی می‌گویند این شیوه بهترین روش برای تصویب لایحه مشارکت عمومی-خصوصی است. اما اصل ۸۵ قانونی اساسی چه می‌گوید؟ بر طبق این اصل مجلس نمی‌تواند اختیار قانونگذاری را به‌شخص یا هیئتی واگذار کند، ولی در موارد ضروری می‌تواند اختیار وضع بعضی از قوانین را با رعایت اصل هفتاد و دوم به کمیسیون‌های داخلی خود تفویض کند، در این صورت این قوانین درمدت‌که مجلس تعیین می‌کند به‌صورت آزمایشی اجرا می‌شود و تصویب نهایی آنها با مجلس خواهد بود. حالاً مساله ابهام اساسی این است که طرح مشارکت عمومی-خصوصی از سال ۱۳۹۴ اجرا می‌شود و چرا باید قانون آن در قالب اصل ۸۵ تصویب شود؟ قانونی که قرار است حتی مالکیت برخی پروژه‌های عمرانی رانیز به بخش خصوصی بسپارد.

۵- منبع خرید از طریق وام بانکی یا ضمانت دولت برای به‌اصطلاح خریدار تأمین می‌شود و وزیر یا مدیرکل می‌تواند ۸۰ درصد برای مناطق محروم و ۵۰ درصد برای دیگر مناطق تخفیف دهد. همین موضوع می‌تواند محل رانت، فساد و… باشد.